

انبیاء مرسلین و ائمه معصومین

خان خورشید مکان خسرو گردون مسند

مفخر آل عبا حامی دین خان احمد

تیمناً بذکر الله الواقف علی الخفیات

شرائف حمد و سپاس سلطان علی الثانی را سزد که انسان را
بکمال عقل و ایمان و اسلام و ایقان بر جمله موجودات معزز و مکرم و
مشرف گردانید و لطائف شکر بی قیاس سبحانی را زبید که محبت و مودت
حضرات (دراصل سفید مانده است) صلوات الله علیهم اجمعین در جان و
روانشان متمکن ساخت و ثناء و درود بی پایان کریمی را که هشت باب جنت
را با چهار حد آن به دوازده امام مطهر حواله فرمود ، حکیمی که صحن
عرصه سراپرده خاک را بشجره طیبین و طاهرین چون خلد برین کرد .

آنجا که کمال کبریای تو بود عالم نمی از بحر عطای تو بود
مارا چه حد حمد و ثنای تو بود هم حمد و ثنای تو سزای تو بود
و صلوات بیغایات و تسلیمات بینهایت بر مقصود کاینات و خلاصه
موجودات و واسطه کون مخلوقات، حبیب حضرت الله و طیب علت گناه .

احمد مرسل شفیع مذنبین آخر آمد بود فخر اولین

بگو محمد و بس کن که دین و دنیا را

تفاخر است ثنایش چه جای تعریف است

و بر آل و اولاد آن حضرت که راهنمایان اهل تحقیق و پیشوایان
ارباب توفیقند سیما الوصی و البتول و السبطین و السجاد و الباقر و الصادق

فراهم آمده است نبود به انجام رسیدن نیت مخالفین وی در این باره کاری سهل و ساده بشمار نمی آمد . این مکتوب تاریخی را که در هفتمین سال سلطنت شاه عباس تنظیم گردیده است ذیلاً می آوریم .

الی الله حسبی و کفی

الی الله و کفی و سلام علی عبادہ الذین اصطفی محمد المصطفی وآله المعصومین الاتقیاء الانقیاء و بعد بر ضمایر منیره ارباب دین و دولت و خواطر خطیره اصحاب ملک و ملت مخفی و محجوب نماند که چون حکم جهانمطاع آفتاب شعاع لازال باقیاً فی جمیع الارباع و الاقطاع شرف صدور یافته بود که حضرات عالیات بابرکات صدور عظام و علماء اعلام وفقههم الله الی قیام۔ القیام تحقیق و پیروی فرمایند که قریه سوهان طالقان الی الان بیچه نحو در تصرف سیادت پناهان و فضیلت دستگهان نجما للسیادة میر محمود اوتسا محمدا برادر او بوده امثالاً للحکم المسع الاعلی و اتباع اللامی الجلیل الرفیع الاسنی حضرات . . . . . مشار الیهم تفتیش امر مذکور فرمودند سیادت پناهان مزبوران ابراز قبایچه و وقف نامچه معتبره شرعیه مجله مسجله بسجلات علماء گرام و قضات اسلام و صدور رفیع مقام و حکام عظام و سلاطین سابق کیلان نمودند دال بر آنکه حکام و سلاطین فخام سابق کیلان بوجه معتبر شرعی تمامی قریه مزبوره راعم الملحقات الشرعیة بر اجداد گرام سیادت پناهان مزبوران و اولاد ذکور ایشان و اولاد اولاد ذکور ایشان هکذا ماتوا و الدوا و تناسلوا و وقف مؤبد و حبس مخلد شرعی نمودند و جمع کثیری نیز از . . . . . بابرکات و صلحاء اخبار و متورعین ابرار از طلبه علوم دینی و غیره حاضر گردانیده بعد از امان نظر و تحقیق تام و ملاحظه و تدقیق تمام اخبار نمودند که قریه مزبوره بوقفیت بر هیئت مذکوره وقف مؤبد معتبر شرعیست بر نهج مقرر و طرز محرور نوبه تصرف در آن حسب الشرع الاقدس

۶ - وقف علی هذا الوقف (مهر لایقراء است).

۷ - هذا كتاب مساقه صحيح و خطاب سياقه في ظهور المدعى صريح الفاظه مصرحه بالمطلوب والمرام وعباراته سالحة بما هو المقصود المشهود بين الخواص والعوام تعاونوا على البر والتقوى ولا تعاونوا على الاثم والعدوان والسلام والاكرام، حرره العبد الحقير الفقير الواثق بالله الملك الصمد الغنى بقيت الله احمد بن الحسنى (مهر لایقراء است).

۸ - وقفت على وقف الواقف الواقف على الواقف وانى على ذلك من الشاهدين الشاكرين اللهم تقبل منه سلمه الله هذا الخير وصانه عن جميع الآفات بحق محمد و على و فاطمة و الحسن والحسين، حرره العبد الفقير قاضى احمد كيلانى لنكرودى (مهر لایقراء است).

۹ - هو. صدر ما صدر عن حضرت العتبة العليا خلد ظلال جلاله السامى فى اهله و محله تقبل الله تعالى منه هذا و يضا هيها بحرمة محمد وآله المعصومين، حرره حسن بن محمد (الموفق بالله المجدد حسن ابن محمد) ۱۰ - هو الحق نظرت على الدفتر فعلمت انه مطابق الاصل الوقفية فحكمت بصحته ونفذت بالمسئلة، حرره الفقير الى الله تعالى (العبد المحمود).

موقوفات خاندان كياثيه

پس از بر چيده شدن حكومت آل كيا

پس از فرار خان احمد دوم در سال ۱۰۰۱ که پسر سلطان حسن و آخرين فرداين خاندان بود سلطنت سلسله كياثيه با آخر رسيد و تشكيل صفويه به تسلط حكومتهای محلی ديگر نيز پايان داد. بديهی است که در اين هنگام دشمنيهای سياسی و اجتماعى بروز و ظهور نمود و بسياری از آثار گذشتگان را بمحو و نيستی کشانيد و ياتهدید کرد. فرار خان احمد مخالفتش را عليه کارهای او برانگیخت، بطوریکه ميتوان گفت اگر امروز مدار کی دربارۀ موقوفات حکمرانان محلی و املاک موقوفۀ خان احمد وسایر حکمرانان سلسله كياثيه در دست نيست و دهاتی چون گليرد و اورازان و خود کاوند و غيره از صورت وقف خارج گرديده است نتیجه مستقيم اينگونه دشمنيهای بوده است. دربارۀ سوهان نيز بايد گفت اگر تأييدنامه ای که باعضاء شيخ بهائی و ميرداماد

(در اطراف وقفنامه سجل و سجع مهر عده ای دیده میشود که بترتیب نقل میشود و سجعها در بین الرهالین قرار میگيرد) .

۱ - هو الواقف بالضمایر جميع ما اضيف الى فيه صدر عنى كتبه (احمد بن الحسن الحسينى) .

۲ - ياواقف بالخيرات صدر الوقف عن حضرت الواقف الواقف على المواقف بعد رعايت ما يجب رعايته فى الشرع الشريف والدين الحنيف نيالاثواب الله تعالى و طلباً لمرضاته على النهج المسطور بالشروط والقيود المعتبرة المزبورة فيه قاطبة لدى و انا الفقير الى الله الحبيب يحيى الطيب صدراً فى الجيلان و ما فيه من البلدان حامداً ومصلياً على النبى وآله (يا يحيى خذ الكتاب بقوة) .

۳ - هو الواقف على الضماير اعترف حضرت الواقف الواقف على المواقف وفقه الله تعالى فى الدارين بجمع ما اضيف اليه و اسند اليه فى الشرع على النهج المزبور بالشروط المعتبرة المسطور لدى نيالاثواب الله تعالى و طلباً لمرضاه ، حرره الفقير الى الله القوى (مهر لايقراءست) .

۴ - هو الواقف ما نمى الى الحضرت الواقف الواقف فى المواقف طى الشرايط واقع صحيح لاريب فيه و انى غب رعاية و ظايف الشرعة المرعية و مراسم قواعد الملة الاسلامية نفذت بالمسئلة المعتبرة تقبل الله فى الحسنات و وفقه الله بجمع الخيرات بحق محمد و آله الطاهرين ، حرره العبد الراجى الى غفور ربه الغنى (مهر لايقراءست) .

۵ - قد صدر الوقف عن الواقف الواقف على المواقف على النهج المزبور فيه ، حرره العبد الفقير الى الله على سبها لار لاهيجان (انا العبد على بن جهانگير) .

موكداً بجميع المؤكدات ان يغير هذه الوقفية الصحيحة الشرعية او يرتكب ما
يؤدى الى ابطالها فمن يقف على تلك التصدقات و يعلم شروطها و يعرف
مصادرها و يتعرض بالنقض و الابطال لايحل التبدل و التغيير و الانتقال و من
سعى فى تغييرها او غير شرطاً من شروطها فعليه لعنة الله و غضبه و مقت الله و
سخطه و لعنة اللاعنون من الملائكة و الناس اجمعين و عجل الله فى الدنيا
عقوبته و فى العقبى فضيحتة فمن بدله بعد ما سمعه فانما اثمه على الذين
يبدلونه و سيعلم الذين ظلموا اى منقلب ينقلبون تقبل الله تعالى هذا الخير
من السلطان العادل العادل الفاضل الكامل العامل بفضله و كرمه و لطفه و
احسانه ان الله لا يضيع اجر المحسنين و قد حكم بصحة جميع ما تضمنه
الكتاب الوقفية هذه من المطلاع الى المقطع حاكم من حكام المسلمين و قاض
من قضاة الموحدين بعد ان تبين له كيفية تلك الوقفية من الواقف و امعن فى
معانيها حاكم جازى الحكم و اشهد على ذلك الوقفية من المؤمنين و الاصول
وظايفة من المتقين ذوالعقول و الحمد لله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً و صلى الله
على محمد و آله الطاهرين و وقع هذا هكذا فى غرة ربيع الاولى ختم بالخير
و العلى من شهور اربع عشر و تسعمائة من الهجرة النبوية عليه افضل الصلوة
والتحية المسرود فى فحاويها و المشرود فى مطاويها من مباريها الى
خوافيها فاحت لى و باحت بين يدى وانى بعد انكشف عن وجوه خرايد
هذه الصحيفة الدينية فناع الاختفاء و ارتفع عن وجنات فرايد تلك المجلة
الملية خفاء الاختباء و ضربت عليها قماط القضاء و اسلكها فى سلك الاعادى
و الامضاء من (ساغى) ذلك مقتضى الشريعة الشريفة الغراء و مرتضى الملة
الحنيفة المنيفه الزهراء

كتبه الفقير الحقير الى الله الغنى قاضى فخرالدين على بن قاضى

يحيى الديلمانى عفى عنهما و غفر ذنوبهما بحق محمد و آله.

اعمال رضیه و افعال حسنة مرضیه موجب ادخار ارباح و احتکار لذایذ ارواح نیست و دنیا را بقائی و ثباتی نه و ملکی است باقی سواء ملک فانی و سلطنتی است دائمی و رای سلطنت دنیاوی تعالی عز شأنه و سلطانہ بلکه این نمود بی بود چند روزه بواسطه آنست که از او زاد و راحله آخرت بردارند که «الدنیا مزرعة الاخرة» پس بمقتضای «من جاء بالحسنة فله عشر امثالها و بر فحوای و ان لیس للانسان الی ماسعی» نواب ایشان در حال صحت و کمال عقل و حواس و جواز تصرفات شرعیہ و تملکات ملکیہ کل شش دانگ از قریه سوهان من اعمال طالقان که عبارت از مجموع تمام کامل شایع است از قریه مزبورہ کہ ملک موروثی خدام ایشان است المحاذة بروخانہ شاهرود قبلتاً و باملاک قریه دنبلی شرقیاً و بسر جبل ملخانی بحریا و باراضی تکیه کرود غربیاً بل مستغنیاً عن التحديد لغایت الشهرة و نهاية التوضیح فی محلها نیلا لثواب الجزیل و ذخرا لاجر الجمیل و روما لبقاء الاسم بعد فناء الجسم وقف خاص و حبس تام برعالیجناب سیادت پناهی و اولاد نکور و اولاد و اولاد نکور ایشان الی ان یتناسلوا و یتعاقبوا نسلا بعد نسل و فرعاً بعد اصل نمودند و مفوض و مسلم برایشان داشته و از دایره ملکیہ و حوزه حقیقت خویش اخراج کردند و مسأذون و مرخص بتصرف و قبض گردانیدند و ایشان قبول نمودند قبولاً شرعیاً فوراً و قفاً خاصاً مبرماً مرعیاً و حبساً تاماً محتویاً علی جمیع الشرايط الشرعية و مسقطاً عن قاطبة المفساد المخلة و قفا موبداً مغلداً الی ان یرث الله الارض و من علیها و هو خیر الوارثین بحيث لا یباع و لا یوجر و لا یملك بوجه التملك و التملیک و قد حرم حضرة الواقف المعظم المشار الیه تحریماً اشد التحریمات

یعنی، دیباچہ مجموعہ شہر باری زینبندہ تاج خسروانی ،

بہاری فارغ از باد خزانہ

گل نورستہ درباغ جوانی

خط او سبزہ زار عالم جان

لب لعلش حیات آب حیوان

الموفق بتوفیقات الملک المنان

یا رب این پادشاہ عادل را

تاج بخش سریر منزل را

کہ فروغ چراغ مصطفویست

تازہ رس نخل باغ مرتضویست

سال عمرش فروز تر از صد باد

سایہ دولتش مخلد باد

کہ چون از اشراقات اشعہ خورشید ربانی و تلالؤ شمس معرفت

الہی رونق دین محمدی و رواج مذہب احق اثنی عشری مشاطہ جلال

عکس انوار جمال درمزایای زوایای ایشان افروختہ ہمگی ہمت و تمامی

نہمت بر آن گماشتہ کمر جد بر میان بستہ برہنمونی قاید توفیق و ہادی

طریق تحقیق آثار فضل و کمال و استحقاق و استیہال از ناصیہ عالیجناب

سیادت و نقابت پناہ افادت و افاضت انتباہ عمدہ ارباب الجد والاہتداء مرشد

اصحاب الزہد والاتقاء، فہرست ابواب الذین جاہدوا فینا، مجموعہ لطائف

لنہدینہم سبلنا، مسند نشین ایوان قضا، گل گلشن ملک وفا، علائسماء الشریعہ

والحکومتہ والسیادۃ والعدالۃ والنصفۃ والافادۃ والافاضۃ والدنیا والدین ابن

عالیجناب مرحومی مبروری مغفوری امیر نجم الدین محمود الطالقانی الشہیر

بجلال، خلد اللہ تعالی رشحات ارشادہ و افضالہ و کمالہ و علمہ و یقینہ مخضرہ!

پیدا و ہویدا بود و اہتمام تمام وسعی و مبالغہ مالا کلام در باب ترویج و ترتیب

مذہب حق احق و دین و اسلام تعلیم و تعلم مسائل شرعیہ و قواعد و شرائط

و ضوابط فروعیہ حضرات (در اصل سفیدماندہ است) بحیز ظہور و حوزہ حصول

میرساند و در اسواق یوم لاینفع مال ولا بنون الا من اتی اللہ بقلب سلیم غیر

والكاظم والرضى والتقى والنقى والعسكرى والمهدى صاحب الزمان عليهم صلوات الله المالك المستعان .

اما بعد بر ضماير خورشيد مظاهر و خواطر بدر نظاير مهر مظاهر
ارباب بصاير و اصحاب سرائر ظاهر و باهر است كه خدام سپهر منزلت
خورشيد مرتبت كيوان رفعت بهرام صولت، نقش بند گلبن سلطنت، نافه گشای
گلشن مملكت، ثمره شجره حقيقت، نورنهار دولت، نور بهار ملت، صباء باغ
نزهدت، ضياء چراغ خلافت، شمع شبستان ايالت

شهر يار عالم و عادل كه در دنيا و دين

چشم گيتى زان مبار كتر ندیده شهر يار

مجمع علم و حيا و منبع جود و سخا

خسرو دولت نشين و پادشاه كامكار

هر چه باشد اختيار او در اقصای زمين

هست بر گردون گردان اختران را اختيار

نامداران را بخاك در كه او احتشام

تاجداران را ز نعل هر كب او افتخار

تا جهان را خاك و باد و آتش و آبست طبع

تا فساد و كون باشد در جهان زين هر چهار

خاك بر فرق عدو باشد ز نعل بادپای

در دل اعداء زند آتش بتيغ آبدار

در مسلمانى به اقبالش خلافت را پناه

در جهاندارى بانصافش شريعت را شعار

رايتش منصور و تيغش تيز و ملكش مستقيم

دولتش پيروز و بختش نيك و تختش استوار

بسیادت پناهان مزبوران منتهی شده و الیوم در تصرف شرعی ایشان است
 فعلیها و قفیت بوضع مسطور حسبما هو المقرر فی الدین الاظهر بوضوح
 وثبوت و معلوم شد و محقق گشت که قریه مذکوره باتوابعها حسب ماهو -
 المسطور و وقف مؤبد شرعیست و نوبه تصرفی شرعی در او شرعا تعلق بسیادت
 پناهان مزبوران دارد که بهر نحو که خواهد تصرف کند چون صورت حال
 بدین منوال بوده است این چند کلمه در سلك انتظام التیام یافت فی العشر
 الاخر من شهر شوالیه اثنی و الف .

۱- هو... الوقفیه المحکیه عنها بالفاظ الكتاب اذ قد اوضحت لیدی
 باخبار جم ممن اثق بهم حرره احوج الخلق الی الرب الغنی محمد بن محمد
 المدعو بباقر داماد الحسینی

۲- اخبرنی جمع بالغون مرتبة الشیاع بوقفیه القریه المزبوره حرره
 الفقیر الی الله (یا بهی لك البهاء)

۳- هو... ما اندمجت علیه الحججة الواضحة المحججة سحلی سحلی الحجه
 و تحلی بحلی الصحة (المتوکل الی الله عبده قاضی خان علی)

در پایان لازم است باین نکته که مبین و دلیل تأثیر این نوع کشمکشها و
 خصومت‌های سیاسی در خصوصیات تاریخی منطقه‌ای در سیره و اعمال حکمرانان محلی
 است اشاره شود که بفرمان شاه عباس سیورسات سوهان را که در آن زمان مبلغ
 بیست و هشت هزار و پنجاه دینار تبریزی بوده است و قبلاً جهت امیر کمال الدین محمود
 طالقانی مقرر گردیده بود یکی از غلامان خاصه اغورلوبیک نام داده شد ولی امیر کمال
 الدین توانست با وساطت اطرافیان شاه عباس دوباره آنرا از تیول اغورلوبیک تغییر داده
 و با فرمان مجددی در تیول خویش در آورد و شاه دستور داد این حکم را در دفاتر خلود
 (که تغییر و تبدیل در قواعد آن غیر ممکن است) ثبت نمایند .